

РІШЕННЯ У ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВАХ

Виходячи із положень Закону України «Про Антимонопольний комітет України», відділення цього Комітету у межах наданих йому повноважень має право вимагати у суб'єкта господарювання відповідну інформацію, яка необхідна для дослідження ринків.

Невиконання розпоряджень, рішень та вимог органу Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення відповідно до ч. 2 ст. 22 цього Закону тягне передбачену законом відповідальність, тому суб'єкта господарювання, який не виконав зазначені вимоги, правомірно згідно із положенням Закону України «Про захист економічної конкуренції» було притягнуто до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

ПОСТАНОВА

*Судової палати у господарських справах Верховного Суду України
від 14 серпня 2012 р.
(в и т я г)*

У лютому 2012 р. до Верховного Суду України звернулося Черкаське обласне територіальне

відділення Антимонопольного комітету України (далі — Черкаське відділення; АМКУ відповід-

но) про перегляд Верховним Судом України з підстави, передбаченої п. 1 ст. 111¹⁶ ГПК, постанови Вищого господарського суду України від 20 грудня 2011 р. у справі № 08/03/26/64/2011 за позовом виробничо-комерційного підприємства «Фаворит-2014» Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Рух за рівні можливості» (далі — Підприємство) до Черкаського відділення АМКУ про визнання недійсним рішення.

Заява мотивована тим, що суд касаційної інстанції у цій справі, скасовуючи рішення судів першої та апеляційної інстанцій про відмову в задоволенні позову та ухвалюючи нове рішення про задоволення позову, висловив правову позицію про те, що оскільки планове дослідження ринку надання в оренду торгових приміщень, на підставі якого було витребувано відповідну інформацію у позивача, хоча і входить до кола повноважень органів АМКУ, але само по собі не давало відповідачеві правових підстав вимагати від позивача обов'язкового надання інформації, а отже, не давало і підстав вбачати у діях Підприємства, яке відмовилося надати Черкаському відділенню АМКУ запитувану інформацію, ознаки правопорушення, передбаченого п. 13 ст. 50 Закону від 11 січня 2001 р. № 2210-III «Про захист економічної конкуренції» (далі — Закон № 2210-III).

На обґрунтування неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, внаслідок чого, на думку Черкаського відділення АМКУ, ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах, заявник надав копію постанови Вищого господарського суду України від 3 березня 2009 р. у справі № 16/107-08-3142, в якій суд касаційної інстанції, застосувавши до подібних правовідносин ті самі норми матеріального права, дійшов протилежного правового висновку про те, що при витребуванні відповідної інформації у зв'язку із дослідженням ринку надання послуг відділення АМКУ діяло в межах повноважень, наданих йому чинним законодавством.

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення представників сторін, перевіrivши наведені заявником обставини, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України вважає, що заява підлягає задоволенню частково з огляду на таке.

При вирішенні справи судом встановлено, що відповідно до плану роботи Черкаського відділення АМКУ на 2010 р., затвердженого

його головою 25 грудня 2009 р., відповідач на підставі статей 7, 17, 22¹ Закону від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII «Про Антимонопольний комітет України» (далі — Закон № 3659-XII) у рамках проведення дослідження ринків щодо дотримання суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема надання в оренду торгових приміщень (площ), 20 вересня 2010 р. надіслав Підприємству разом з іншими суб'єктами господарювання вимогу про надання відповідної інформації та копій документів у десятиденний строк із дня її отримання.

У зв'язку з неотриманням запитуваної інформації Черкаське відділення АМКУ 8 жовтня 2010 р. вдруге направило вимогу про надання відповідної інформації у триденний строк із дня її отримання.

Підприємство не виконало зазначені вимоги. Рішенням адміністративної колегії Черкаського відділення АМКУ від 29 грудня 2010 р. дії Підприємства щодо неподання у встановлені строки інформації на вимоги від 20 вересня 2010 р. та від 8 жовтня 2010 р. визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (п. 13 ст. 50 Закону № 2210-III) та згідно із ч. 5 ст. 52 цього Закону накладено на Підприємство два штрафи у розмірі 17 тис. грн кожний за вчинені порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Вищий господарський суд України, задовольняючи позов Підприємства про визнання недійсним рішення адміністративної колегії Черкаського відділення АМКУ від 29 грудня 2010 р., виходив із того, що при витребуванні відповідної інформації Черкаське відділення АМКУ діяло поза межами повноважень, наданих йому чинним законодавством, тому у нього не було правових підстав для притягнення Підприємства до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Проте з такими висновками суду касаційної інстанції погодитися не можна з огляду на таке.

Відповідно до ст. 3 Закону № 3659-XII основним завданням АМКУ є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема, здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Частиною 2 ст. 12 Закону № 3659-ХІІ передбачено, що повноваження територіальних відділень АМКУ визначаються цим Законом, іншими актами законодавства. Повноваження територіального відділення АМКУ не можуть виходити за межі повноважень АМКУ, визначених законом.

Згідно з п. 1 ч. 3 ст. 7 цього Закону АМКУ у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності АМКУ та застосування законодавства про захист економічної конкуренції має повноваження, зокрема, вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, необхідну для дослідження ринків, а також інформацію про реалізацію конкурентної політики.

Голова територіального відділення АМКУ відповідно до пунктів 5, 12 ч. 1 ст. 17 Закону № 3659-ХІІ має повноваження, між іншим, при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, у тому числі з обмеженим доступом; проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, у тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження).

Аналогічні повноваження закріплено й у Положенні про територіальне відділення Антимонопольного комітету України (затверджене розпорядженням АМКУ 23 лютого 2001 р. № 32-р; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 р. за № 291/5482), зокрема, п. 3 ч. 1 якого, між іншим, передбачено, що відділення АМКУ має повноваження вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самовряду-

вання, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, необхідну для дослідження ринків, а також інформацію про реалізацію конкурентної політики.

Крім того, виходячи зі змісту статей 22, 22¹ Закону № 3659-ХІІ, розпорядження, рішення та вимоги органу АМКУ, голови територіального відділення АМКУ щодо подання суб'єктами господарювання та іншими документів, інформації тощо, необхідних для виконання цими органами завдань, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції, є обов'язковими для виконання у визначені ними строки.

Отже, виходячи із положень зазначених вище норм чинного законодавства, а також встановлених судами попередніх інстанцій фактичних обставин справи, Черкаське відділення АМКУ у межах наданих йому повноважень мало право витребувати у Підприємства відповідну інформацію, необхідну для дослідження ринку надання в оренду торгових приміщень (площ), а позивач у свою чергу зобов'язаний був надати таку інформацію у встановлені строки.

Невиконання розпоряджень, рішень та вимог органу АМКУ, голови його територіального відділення відповідно до ч. 2 ст. 22 Закону № 3659-ХІІ тягне передбачену законом відповідальність, а Підприємство зазначені вимоги не виконало, тому його правомірно згідно із положеннями Закону № 2210-ІІІ було притягнуто до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Суд касаційної інстанції при вирішенні цієї справи неправильно застосував норми матеріального права.

Керуючись статтями 111²³—111²⁵ ГПК, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України постановила: заяву Черкаського відділення АМКУ задовольнити частково; постанову Вищого господарського суду України від 20 грудня 2011 р. скасувати, справу № 08/03/26/64/2011 направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій п. 2 ч. 1 ст. 111¹⁶ ГПК.